

עלון שבועי מבית 'בני אמונים'

ואכל מאמרים

פְּרִשֶׁת בְּמִדְבָר

פניני אמן ותפלה בפרשה

מאוצרות אמונים

הקשר בין משה ואהרן לתפלת שמונה עשרה

תרחקו מן הארון יותר מן אלפים אמה לכל רוח, למה? שתהיו רשאים לבא להתפלל לפני הארון בשבת."

מדוע בקש הושע שיחפלו דוקא לפני הארון, וכי מה היה גרוע אלו היו מתפללים בצבור במקום אחר?

באר רבי חיים אלעזר וקס רבה של פיוטרקוב:

בספר המצוות (עשה ה) הביא הרמב"ם על מצות התפלה את באור המדרש (מדרש הגדול ראה) על לשון הפסוק "ואתו תעבד" (דברים י א): "עבדו במקדשו", ובאר הרמב"ם: "פלומר: ללכת עם להתפלל בו ונגדו". מדברי הרמב"ם מוכח שהלכה זו הנה חלק בלתי נפרד ממצות התפלה, ומעשר הדיו ראוי היה שיחפלו ישראל דוקא במקדש. לפי זה מוכן מדוע בקש הושע מבני ישראל שלא יתרחקו מהארון. וקפס תהי' א"ח תצג

זכותה של לאה

"ואני הנה לקחתי את הלויים מתוך בני ישראל" (ג ב)

פרט רבנו אפרים:

כשנולד לוי אברהם לאה אמו: "הפעם ילוה אישי אל" (בראשית כט לד); בדבריה אלו נטמנה תפלה שיבחר בו הקדוש ברוך הוא לחלקו, שכן המלה "אישי" רומזת אף לקדוש ברוך הוא, ככתוב (הושע ב יח): "והיה ביום ההוא נאם ה' תקראי אישי".

תפלה זו התגשמה בעת שחטאו הבכורות, ונשפט לוי הוא שנבחר לעבד את ה'; ורמזו יש לכך בלשון הכתוב שלפנינו: ראשי התבות: "לקחתי את הלויים" הם: לאה.

עלי זבחי תמידיה ופדיוני בכוריה

"ולקחת את הלויים לי אני ה' תחת כל בכר בבני ישראל" (ג מא)

בקנינת "אלי ציון ועריה" הנאמרת בתשעה באב, אנו מקוננים: "עלי זבחי תמידיה ופדיוני בכוריה...". ולכאורה הרי מצות פדיון הבן נוגהת גם בזמן הזה, ומה פשרה של קנינה זו?

באר הגר"י מברסקי: כוננתו לקונן במלים אלו על אבדנה של עבודת הלויים, שהרי הלויים היו "פדיוני בכוריה", כמבאר בפרשתנו שקדשם של הבכורות נפדנה ועברה ללויים.

תורת זאב עמ' פב

ברכת התורה - סיום טוב לקריאה

"ולא יבאו לראות כבלע את הקדש ומתו" (ד ט)

רבים תמהו: הרי הלכה היא גדינו כי יש לסים את קריאת התורה בדבר טוב (רמ"א א"ח קלח א), וכיצד אנו מסימים את קריאת הפרשה בפסוק זה המבטא פרוענות?

באר רבנו יוסף חיים מבגדד:

כיון שתקנו שהעולה לתורה מברך בסיום קריאתו, לפיכך תמיד נחשב שהקריאה מסתיימת בדבר טוב, הינו בברכה. ואף שבעל הקורא עצמו אינו מברך, מפל מקום בכה שעונה הוא 'אמן' אחר ברכת העולה, הרי הוא כמי שברך בעצמו.

ואכן, הקורא פרשה זו 'שנים מקרא ואחד תרגום', ראוי שימשיך לקרא פסוק נוסף מהפרשה הבאה או יחזר על הפסוק שלפני הארון, כדי שלא יסיים בפסוק זה.

ש"ת דב פגלים ח"ד א"ח מב

ידעת המנין מעוררת לתשובה

"שאו את ראש כל עדת בני ישראל" (א כ)

בפסוק הקודם פרט רש"י: "כשבא להשרות שכניתו עליהן - מאזן". ויש להבין: כיצד הועיל המפקד להשרות שכניתו על ישראל?

באר השל"ה הקדוש (דרך חיים - תוכחת מוסר):

באמצעות המפקד נוכח כל אחד מישראל לדעת כי אינו נדון ביחיד העומד בפני עצמו, אלא כחלק בלתי נפרד ממנינה המדייק של האמה כלה. ולכן אם חלילה חוטא הוא, נמצא שהוא פוגם באמה כלה, ומכריע את גורלה לחובה. כפי שאמרו חכמים (דקדוקי שו"ת ב): "לעולם ידעה אדם עצמו כאלו חציו חיב וחציו זכאי עשה מצוה אחת - אשכרי שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות, עבר עברה אחת - אוי לו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה".

בידיעה זו בלבד היה די כדי לעורר את עם ישראל לתשובה ולמעשים טובים, ולקב כף לגרם שתשרה עליהם השכינה.

סוד רבויים של בני שבט יהודה ודן

"פקדיהם למטה יהודה ארבעה ושבטים אלה ויש מאות" (א כז)

אם נתבונן נוכח כי מנין בני שבט יהודה ובני שבט דן היה הגדול במניני השבטים, הסבר נפלא נתן לכך הגרא"י ש"ן שליט"א ר"מ בישיבת 'תפארת ירושלים' בסטנץ א"י לנד:

הסבא ונתנת כי יהודה, שער ואונן, שני בני מאשתו הראשונה נפטרו על פניו ונותר רק עם בן אחד - 'שלה', ודן שמלכתחלה לא היה לו כי אם בן אחד - 'חשים' (שאף היה כבד שמיעה), התפללו ושפכו דמעות פמים כדי לזכות בזרע של קומא. תפלותיהם אלו הו שעמדו להם לבסוף לזכות להקים את השבטים הגדולים ביותר.

ברכת אישי

תפלת הצדיק מחיבת אחדות משלמת

"יהיה כל פקודי בני ישראל לבית אבתם" (א מה)

"פי הבא לפני אבי הנביאים (משה) ואחיו קדוש ה' (אהרן) והוא נודע אליהם בשמו יהיה לו דבר הזה זכות וחיים... כי ישמו עליהם עינים לטובה, יבקשו עליהם רחמים... ובמבדבר רבה ראתי... 'כלם יהיו עובדין לפניך באימה ובקבוד ואמה מונה אותם'" (מב"ד).

מדברי הרמב"ן הללו הוכיח המשגיח רבי אליהו אליעזר דסקל, כי תפלת צדיק וברכתו מועילים רק כאשר ישוא התפלה והברכה מתבטל כלפיו כבטול גמור. שהרי את באורו שמטרת המפקד היתה כדי שיבקשו משה ואהרן רחמים על הנפקדים לפניהם מתנה הרמב"ן בדברי המדרש: "כלו יהיו עובדין לפניך באימה ובקבוד".

את טעם הדבר באר הרב דסקל: הסבה שתפלת הצדיק על וזלתו מתקבלת יותר משאר תפלות, היא משום שבדי צדיק לבטל עצמו ולהתאחד בתפלתו עם וזלתו עד שדומה הוא כמי שתפלת על עצמו. וכיון שאחד פכה לא ש"ך שיבא רק מפה צד אחד, על כן חובה גם על וזלתו לבטל עצמו בפני הצדיק, ורק כך תוצר אחדות משלמת שמקבלת ותקבל התפלה. שיחות ומאמרים עמ' ע

עקור התפלה - כנגד הארון

"מנגד סביב לאהל מועד יהנו" (ב ב)

במדרש תנחומא (במדבר ט) הובא: "כשהלך להחריב את יריחו, אמר להם הושע: 'שתידים אתם לעשות שם את השבת, אל

אהל יצחק עמ' לו

עת מתכוננים אנו לקבלת תורתנו - אמונתנו, הבה נכין לבנו ונקשיב אזננו בהקפדה יתרה, כאיש אחד בלב אחד, על שמיעה ואמירה של ברכות השחר ובחברותא. כף נזפה להפנות יחדו על קהל עדת ישראל - יודעי שמך ולומדי תורתך לשמיהו", בקבלת התורה באהבה ובצרון. אמן.

בני אמונים. מאמינים ועונים.

"צריך אדם להזהר אדם להזהר ובברכות שישנה אחריהם אמן וכל מי שנמדדו אבותיו על הר סיני וקבלו התורה הנקראת אמונה, והוא מדוע של הנקראת אמונה, שהוא ראש האמונה, דכתיב בו (בראשית טו א): 'והאמן בה', חיב הוא לכון לבו ומחשיבתו בעניית אמן".

פ"ד תפוחי [לרבנו בח"י] ערך אמונה

